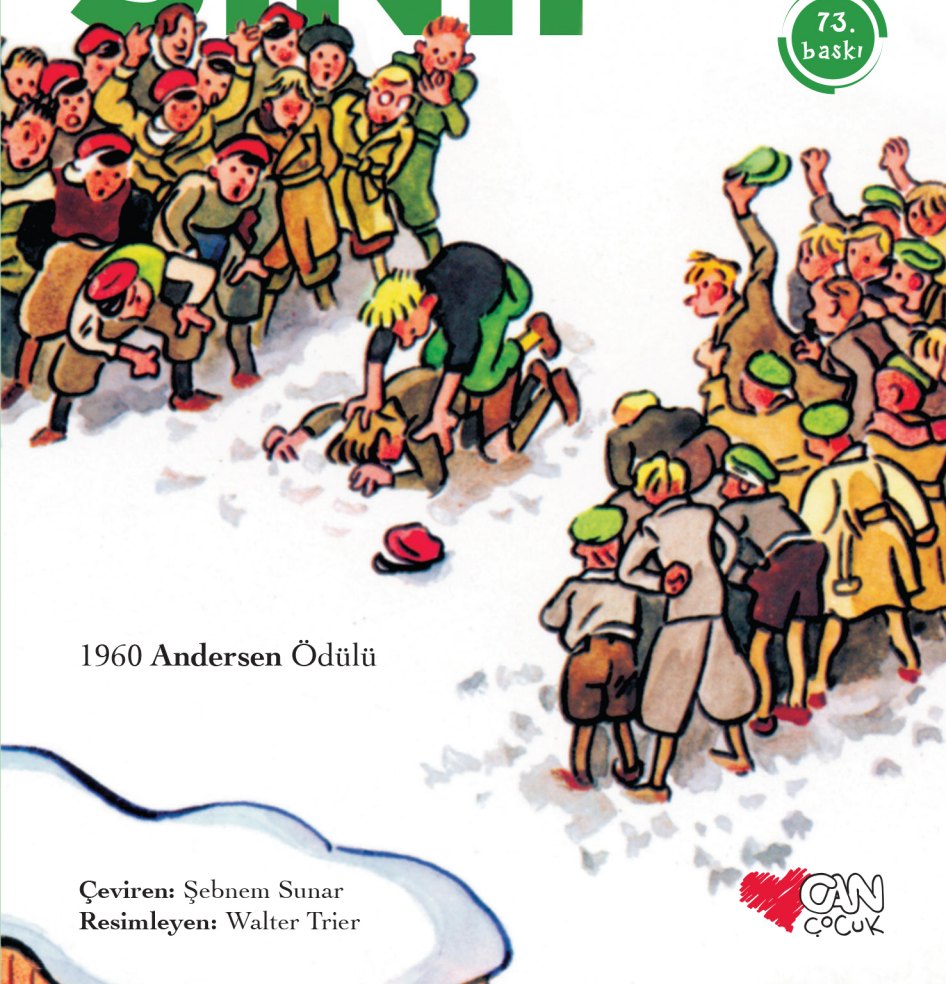

ERICH KÄSTNER

UÇAN SINIF

73.
baskı

1960 Andersen Ödülü

Çeviren: Şebnem Sunar
Resimleyen: Walter Trier

CAN
ÇOCUK

Bu tanıtım
kopyası
Can Çocuk
okurları için
özel olarak
hazırlanmıştır.

 CAN
ÇOCUK

Das Fliegende Klassenzimmer, Erich Kästner

© Atrium Verlag, AG Zürich, 1935

© **Can Sanat Yayınları A.Ş.**, 1989

Bu eserin Türkçe yayın hakları Akcalı Telif Hakları

Ajansı aracılığıyla satın alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

ISBN 978-975-510-093-7

1. Basım: 1989

73. Basım: 20.000 adet, Kasım 2023

Çeviren: Şebnem Sunar

Resimleyen: Walter Trier

Yayın Koordinatörü: İpek Şoran

Son Okuma: Seda Ateş

Kitap Tasarımı: Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak Tasarım: Lom Creative (www.lom.com.tr)

Tasarım Uygulama: Güldal Yurtoğlu

Can Sanat Yayınları Yapım ve Dağıtım Tic. ve San. A.Ş.

Yayıncı Sertifika No: 43514

Maslak Mh. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza No: 9/25 Sanyer, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 - 252 59 89 Faks: 252 72 33

cancocuk.com cancocuk@cancocuk.com

Baskı ve Cilt: Melisa Matbaacılık Yayıncılık San. ve Dış Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No: 45099; Adres: Maltepe Mah. Davutpaşa Çiftelhavuzlar Sk.

No:16 Acar San. Sit. Zeytinburnu, İstanbul

Uçan Sınıf

ERICH KÄSTNER

Çeviren: Şebnem Sunar

Resimleyen: Walter Trier

ERICH KÄSTNER

23 Şubat 1899'da Dresden'de doğdu. Birinci Dünya Savaşı'na katıldı. Savaştan sonra liseyi bitirdi ve üniversitede Alman dili, tarih, felsefe ve tiyatro tarihi okudu. Gazetelerde redaktör ve tiyatro eleştirmeni olarak çalıştı. 1933'te iktidardaki Nasyonal Sosyalistler bütün kitaplarını yaktılar. Gestapo tarafından iki kez tutuklandı ve 1943 yılında yazı yazması yasaklandı. Savaştan sonra tiyatro ve film alanlarında çalıştı. 1966 yılında edebiyat çalışmalarına son verdi. 1974 yılında Münih'te öldü. Yaşamı boyunca yapıtları pek çok ödüle layık görüldü. Çocuklar için yazmış olduğu

kitaplar bütün dünyada çeşitli dillere çevrildi. Kästner, Alman çocuk edebiyatında yeni bir çığır açmış, çocuk kitaplarını gerçekçi temeller üzerine oturtmuştur.

YAZARIN YAYINEVİMİZDEN ÇIKAN DİĞER KİTAPLARI:

35 Mayıs • Açıköz Budalalar • Ben Küçük Bir Çocukken • Çizmeli Kedi • Don Kişot • Gulliver'in Gezileri • Hayvanlar Toplantısı • İkizler Neyin Peşinde • Kuafördeki Domuz ve Başka Öyküler • Küçük Adam • Küçük Adam ve Küçük Hanım • Küçük Haftiyeler (Emil ve Akrobatlar) • Küçük Haftiyeler (Emil ve Dedektifler) • Noktacık ile Anton • Palavracı Baron • Soytarının Tuhaf Hikâyeleri

Önsözün Birinci Bölümü

Bayan Kästner ile oğlu arasındaki bir atışmadan, Zug Dağı'nın doruğuna bakmaktan, Gottfried adındaki bir kelebekten, siyah-beyaz bir kediden, hiç erimeyen bir parça kardan, uyumlu bir paydos saatinden, ayrıca buzağuların büyüyünce bazen öküz olduğu yolundaki yerinde uyarıdan söz ediyor.

Bu seferki adamakıllı bir Noel öyküsü olacak. Aslında bu öyküyü iki yıl önce yazmak istemiştim ve daha sonra da tabii ki geçen yıl. Ama olur ya işte, araya hep bir şeyler girdi. Ta ki geçenlerde annem, “Bu yıl da yazmazsan, Noel’de sana bir şey yok!” deyinceye kadar.

Böylece her şey kararlaştırılmış oldu. Alelacele bavulumu hazırladım, tenis raketlerimi, mayomu, yeşil kurşunkalemimi ve bir tomar kâğıdı bavula koydum ve dilimiz dışarıda, kan ter içinde, tren istasyonunun bekleme salonunda dururken, “Peki şimdi nereye?” diye sordum. Çünkü kolayca anlaşılabilceği üzere, bu yaz sıcağında bir Noel öyküsü kaleme almak hiç de kolay değil. İnsan poposunun üstüne oturup şöyle yazamaz ya: “Dondurucu bir soğuk vardı. Lapa lapa kar yağıyor ve pencereden baktığımda Bay Doktor Eisenmayer’in kulak memeleri donuyordu.” Demek istediğim, ağustos ayında aile plajında yatıp tavuk gibi kızarıırken ve her an için güneş çarpmasına uğrayabileceğken, insan böyle şeyler yazamaz. Öyle değil mi?

Kadınlar pratiktir. Annem hemen bu işin icabına baktı. Biletlerin satıldığı gişeye gidip memura dostça selam verdi ve, “Affedersiniz, ağustos ayında nerede kar vardır?” diye sordu.

Adam önce, “Kuzey Kutbu’nda,” diyecek oldu, ama sonra annemi tanıyarak dilinin ucuna gelen yersiz sözleri yutup kibarca şöyle dedi: “Zug Dağı’nın doruğunda, Bayan Kästner.”

Böylece hemen o anda Yukarı Bavyera’ya bir bilet almam gerekti. Annem daha, “Noel öykünü bitirmeden eve döneyim deme! Sıcaktan patlayacak olursan, Zug Dağı’nın doruğundaki soğuk karlara bakarsın artık. Anlaşıldı mı?” derken, tren hareket etti.

“Çamaşırlarını eve yollamayı unutma!” diye bağırdı annem arkamdan.

Onu birazcık kızdırmak için, “Sen de çiçeklere su ver!” diye seslendim. Sonra birbirimizi gözden kaybedinceye kadar mendil sallayıp durduk.

Şimdi on dört gündür Zug Dağı'nın eteklerinde, koyu yeşil renkli büyük bir gölün kıyısında kalıyorum ve yüzmediğim, antrenman yapmadığım, tenis oynamadığım ya da gölde kürek çekmediğim zamanlarda uçsuz bucaksız bir çayırın ortasında, küçük bir bankta oturuyorum ve bacakları boyuna sallanıp duran önümdeki masada Noel öykümü yazıyorum.

Etrafım rengârenk çiçeklerle kaplı. Çayırüzelleri rüzgârın önünde saygıyla eğiliyor. Kelebekler gezmeye çıkmış, uçuyor. Hatta içlerinden biri, tavus benekli büyük bir kelebek beni ara sıra ziyarete bile geliyor. Ona Gottfried adını taktım, üstelik birbirimizden hoşlanıyoruz da. Bir gün bile geçmiyor ki, kanatlarını çırparak gelip de kâğıtlarımın üzerine konmasın. “Nasıl gidiyor, Gottfried?” diye soruyorum ona hemen. “Hayat hâlâ güzel mi?” Yanıt olarak kanatlarını yavaşça indirip kaldırıyor ve sonra da mutlu mesut kendi yoluna giderek uçmaya devam ediyor.

Karşıdaki koyu renkli çam ormanının kenarına kocaman bir odun yığını istiflenmiş. Üzerinde siyah-beyaz bir kedi oturuyor ve gözlerini dikmiş, bana bakıyor. Ona büyü yapıldığı ve canı isterse konuşabileceği hakkında yoğun şüphelerim var. Yalnızca canı konuşmak istemiyor. Ne zaman bir sigara yaksam, sırtını kabartıyor.

Öğleden sonraları tüyüyor; çünkü o zaman sıcaktan pişiyor. Ben de pişiyorum; ama orada kalmaya da devam

ediyorum. Yine de: Böyle oturup dururken ve sıcaktan pişerken, bir yandan da sözgelimi bir kartopu savaşını anlatmak, hiç de öyle az buz şey değil.

Sonra bankta arkama yaslanıp yüksek kayalıklarında hiç erimeyen buz gibi karların pırıldadığı Zug Dağı'nın doruğuna bakıyorum; işte şimdi yazmaya devam edebilirim! Kuşkusuz, bazı günler göl tarafından bulutların yaklaştığı, gökyüzünü boydan boya geçerek Zug Dağı'nın doruğuna yöneldiği ve ta ki artık hiçbir şey görünmez oluncaya kadar doruğun önünde toplandığı da oluyor.

Elbette o zaman kartopu savaşlarını ve tam da kışa özgü öbür olayları anlatma faslı çoktan geçmiş oluyor. Ama fark etmez. Böyle günlerde ben de iç mekânlarda geçen sahneleri anlatıyorum. İnsan başının çaresine bakmayı bilmeli!

Akşamları beni düzenli olarak Eduard alıyor. Eduard, minik boynuzlarıyla güzeller güzeli kahverengi bir buzağı. Boynunda bir çingirak asılı olduğundan, insan onun geldiğini uzaktan bile anlıyor. Boynundaki çingirak önce çok uzaklarda bir yerde çalıyor; çünkü buzağı yukarılardaki bir dağ otağında otluyor. Sonra çingirakın sesi giderek yaklaşıyor. Sonunda da Eduard görünüyor. Ağzında, sanki özellikle benim için toplamış gibi, birkaç sarı çayır papatyası, yüksek, koyu yeşil renkli çam ağaçlarının arasında beliriyor ve çayırdan geçip ağır ağır benim oturduğum banka yaklaşıyor.

“N’oldu, Eduard, paydos mu ettin?” diye sordum ona. İri gözleriyle bana bakıp başını sallarken, boynundaki çingirakı öttü. Bir yandan da otlamaya devam ediyordu;

Akşamları, beni düzenli olarak Eduard alıyor.

ne de olsa düğünçiçekleri ve gelincikler enfesti. Ben de birkaç satır daha yazdım. Yükseklerde bir kartal havada daireler çiziyor ve döne döne gökyüzüne çıkıyordu.

Sonunda yeşil kurşunkalemimi kaldırıp Eduard'ın sıcak, kaygan postuna vurdum. O da artık yerimden kalkayım diye küçük boynuzlarıyla beni itti. Sonra birlikte o güzel, rengârenk çayırdan geçerek evin yolunu tuttuk.

Otelin önünde vedalaştık. Çünkü Eduard otelde değil, köşedeki bir çiftçinin yanında kalıyordu.

Geçenlerde çiftçiye sordum. Eduard'ın büyüyünce kesinlikle kocaman bir öküz olacağını söyledi.

Önsözün İkinci Bölümü

Yeşil bir kurşunkalemin kaybolmasından, çocukların gözyaşlarının ne kadar iri olduğu hakkındaki bir görüşten, küçük Jonathan Trotz'un okyanus yolculuğu ile büyükanne ve büyükbabasının onu neden karşılamaya gelmediklerinden, nasırlara övgüden, ayrıca cesaret ile zekâyı aynı kefeye koymak gerektiğine ilişkin acil bir talepten söz ediyor.

Dün akşam yemeğimi yedikten sonra konuklar için ayrılan salonda tembel tembel otururken, niyetim yazmaya devam etmekte aslında. Alp Dağları'nın alacaka-

ranlıkta kızaran görüntüsü sönmeye yüz tutmuştu. Zug Dağı'nın doruğu ve kayalıklar, yaklaşmakta olan gecenin karanlığına gömülüyordu. Gölün öbür kıyısında ise dolunay, kapkara ormanın üzerinden gülümseyerek bakıyordu.

O sırada yeşil kurşunkalemimi kaybettiğimi fark ettim. Eve dönerken, çantamdan düşmüş olmalıydı. Belki de güzeller güzeli buzağı Eduard onu bir otun sapı sanıp yutuvermişti. Ne olursa olsun, şimdi konuklar için ayrılan salonda öylece oturmuş, hiçbir şey yazamıyordum. Çünkü bütün otelde, üstelik de son derece şık bir otel olmasına karşın, ödünç alabileceğim tek bir yeşil kurşunkalem bile yoktu. Harika, değil mi?

Sonunda, yazarının bana armağan ettiği bir çocuk kitabını elime alıp okumaya başladım. Ama hemen elimden bıraktım. Ancak bu kadar kızabilirdim! Niye olduğunu size söyleyeyim. Bu bey, kitabını okuyan çocuklara, sanki çocuklar hep şen şakraklarmış da mutluluktan ne yapacaklarını bilemezlermiş gibi olduklarını yutturma niyetindeydi! İkiyüzlü beyimiz, çocukluk denen şey sanki pasta hamurundan yapılmış enfes bir şeymiş gibi davranıyordu.

Yetişkin bir insan nasıl olur da günün birinde, çocukların bazen ne kadar üzüntülü ve mutsuz olabileceklerini hiç hatırlamayacak kadar kendi gençliğini unutabilir? (Yeri gelmişken, sizden bütün kalbimle rica ederim: Kendi çocukluğunuzu asla unutmayın! Bana söz veriyor musunuz? Söz mü?)

İnsanın kırılan bir oyuncak bebek için ya da son-

radan hepimizin başına gelebileceği gibi, bir dostunu kaybettiği için ağlaması, aslında hiç fark etmez. İnsanın neye üzüldüğü hayatta hiç önemli değildir; önemli olan, yalnızca insanın ne kadar üzüldüğüdür. Çocukların döktüğü gözyaşları, tanrı katında, daha küçük değildir ve tartıya vurulacak olsa, çoğu zaman büyüklerin döktüğü gözyaşlarından daha ağır çeker. Sakın yanlış anlamayın, beyler! Gereksiz yere yumuşayıp alttan aldığımız falan yok. Demek istediğim, insanın canı yandığında, dürüst olması gerektiği. Hem de iliklerine kadar.

Size bir sonraki bölümde anlatmaya başlayacağım Noel öyküsünde, adı Jonathan Trotz olan, ama arkadaşlarının Johnny dediği bir delikanlı var. Kitabın asıl kahramanı, dokuzuncu sınıftaki bu çocuk değil. Fakat yaşamöyküsü buraya çok iyi gidecek. Johnny, New York'ta doğmuştu. Babası Alman'dı. Annesi ise bir Amerikalı. Anne ve babası beraberken kediyle köpek gibiydiler. Sonunda annesi kaçmıştı zaten. Johnny dört yaşındayken, babası onu Almanya'ya giden buharlı bir gemiye bindirmek üzere New York Limanı'na götürmüştü. Küçük Johnny'ye bir bilet almış, kahverengi cüzdanına on dolar sıkıştırıp boynuna da üzerinde Johnny'nin adının yazılı olduğu bir kâğıt asmıştı. Sonra kaptanın yanına çıkmışlardı. Babası şöyle demişti: "Lütfen benim çocuğumu da Almanya'ya götürün! Büyükanne ve büyükbabası Hamburg'da onu karşılayıp gemiden alacaklar."

"Peki, bayım," diye yanıt vermişti kaptan. Böylece Johnny'nin babası da ortadan kaybolmuştu.

Bunun üzerine Johnny tek başına okyanusu geçti.

Yolcular ona son derece yakın davranıyor, çikolata veriyor, boynunda asılı duran kâğıdı okuyup, “Aman da aman, küçük bir çocuk olarak bu büyük denizi geçebildiğin için ne kadar da şanslısın,” diyorlardı.

Bir haftalık yolculuktan sonra Hamburg’a varmışlardı. Kaptan, güvertenin merdivenlerinde Johnny’nin büyükanne ve büyükbabasını beklemeye koyulmuştu. Yolcuların hepsi gemiden inerken, Johnny’nin yanağını son bir kez daha okşuyordu. Duygulanan bir Latince profesörü, “Her şey gönlünce olsun, evlat,” dedi. Karaya çıkan tayfalar, “Kuyruğu dik tut, Johnny!” diye bağırdılar. Ardından da bir sonraki Amerika yolculuğunda yine pırıl pırıl görünmesi için buharlı gemiyi baştan aşağı boyayacak adamlar güverteye çıktılar.

Kaptan rıhtımda durmuştu, küçük çocuğun elinden tutmuş, ara sıra kolundaki saate bakarak bekliyordu. Fakat gelmeyen birileri varsa, onlar da Johnny’ nin büyükanne ve büyükbabasıydı. Zaten gelemezlerdi de. Çünkü uzun yıllar önce ölmüşlerdi! Babası çocuğundan düpedüz kurtulmak istemiş ve ne olacağı üzerine çok da kafa yormadan onu Almanya’ya yollamıştı.

O zamanlar Jonathan Trotz başına gelen şeyin ne olduğunu anlayacak yaşta değildi. Ama büyüyünce, yatağında gözünü kırpmadan yatıp ağladığı pek çok gece oldu. Kaldı ki dört yaşındayken başına gelen bu acı olayı, inanın bana, cesur bir delikanlı olmasına karşın, ömrü boyunca atlatamayacaktı.

Olaylar aşağı yukarı şöyle gelişti: Kaptanın evli bir kız kardeşi vardı; küçük çocuğu onun yanına bıraktı,

Almanya'ya geldikçe, onu ziyaret etti ve çocuk on yaşına geldiğinde, onu Kirchberg yakınlarında yatılı bir okul olan Johann Sigismund Lisesi'ne verdi. (Zaten Noel öykümüzün geçtiği yer de işte bu yatılı okul.)

Jonathan Trotz hâlâ tatillerde bazen kaptanın kız kardeşine gider. İnsanlar ona karşı çok iyidirler. Ama çoğunlukla tatillerde okulda kalır. Çok kitap okur. Ayrıca gizli gizli öykü de yazar.

Günün birinde belki de bir yazar olur. Ama bunu şimdiden bilemeyiz. Günün yarısını okulun büyük bahçesinde geçirir ve baştankara kuşlarıyla konuşur. Kuşlar eline konar ve o konuştuğu, küçük gözleriyle, merakla ona bakarlar. Kimi zaman onlara kahverengi küçük bir cüzdan ile içindeki on dolarlık banknotu gösterdiği de olur.

Size Johnny'nin yaşamöyküsünü anlatmamın tek nedeni, dün akşam konuklar için ayrılan salonda otururken kitabını okuduğum ikiyüzlü beyin, çocukların her zaman şen şakrak olduklarını ve sevinçten ne yapacaklarını bilemediklerini iddia etmesiydi. Adam böyle düşünüyor işte!

Oysa hayatın ağırlığı, para kazanmakla başlamaz. Bununla başlayıp bununla da bitmez. Herkesin bildiği bu şeyleri, kendinizle böbürlenirsiniz diye vurgulamıyorum, asla! Sizi korkutmak için de söylemiyorum. Hayır, hayır. Olabildiğince mutlu olun! Ayrıca küçük karınlarınıza gülmekten ağırlar girinceye kadar da gülün!

Yalnızca: Kendinizi kandırmayın ve başkalarının da sizi kandırmasına izin vermeyin. Bir şeyler ters gittiğin-

de, korkmayın. Belanın üstüne gitmeyi öğrenin. Şanssızlığa uğradığınızda, pes etmeyin. Kuyruğu dik tutun! Nasır bağlayın!

Boksörlerin dediği gibi, yumruk yerken sağlam durmalısınız. Yumruk yemeyi ve sindirmeyi öğrenmelisiniz. Yoksa hayatın size attığı daha ilk tokatta nakavt olursunuz. Çünkü hayatın eli ağırdır, beyler! İnsan böyle bir tokat yediğinde, buna hazırlıklı değilse, küçük bir karasineğin öksürmesi bile yeter, burnunun üstüne iki seksen uzanır.

Demek ki: Kuyruk dik tutulacak! Nasır bağlanacak! Anlaşıldı mı? Bu işin püf noktasını bilen, yarı yarıya kazanmış demektir. Ne de olsa böyle biri, tokat yedikten sonra teşekkür etse bile, şu iki özelliği harekete geçirebilecek kadar da antrenmanlıdır: cesaret ve zekâ. İşte önemli olan da budur. Ayrıca şimdi söyleyeceklerimi de bir kenara yazın: Cesaret olmadan zekâ, hiçbir işe yaramaz; zekâ olmadan cesaret ise aptallıktır! Dünya tarihi, aptal insanların cesur ya da zeki insanların korkak olduğu dönemlerle doludur. Doğru olan, bu değildir.

Ne zaman ki cesurlar zeki, zekiler de cesur olur, işte o zaman sık sık hataya düşerek öyle olduğunu sandığımız bir şey de gerçek olur, insanlık gerçekten ilerler.

Ayrıca bu neredeyse felsefi satırları yazarken, önümde bacakları sallanan masa, rengârenk, uçsuz bucaksız bir çayırın ortasındaki o bankta oturuyorum yine. Sabahleyin ilk iş olarak kendime sömürgelerden gelen malların satıldığı bir dükkândan yeşil bir kurşunkalem aldım. Şimdi yine akşamüzeri oldu bile. Zug Dağı'nın

doruğunda yeni yağan karlar parıldıyor. Karşıdaki odun yığınının üzerinde siyah-beyaz kedi oturmuş, gözlerini kırpmadan etrafa bakıyor. Ona büyü yapıldığına eminim! Dostum Eduard'ın boynunda asılı çingırağın sesi de kendisiyle birlikte dağdan aşağı iniyor. Birazdan beni almaya gelecek ve küçük boynuzlarıyla itecek. Tavus benekli kelebek Gottfried bugün uğramadı. Umarım, başına bir şey gelmemiştir.

Evet, sonunda yarın Noel öyküsünü anlatmaya başlayacağım. Öyküde cesurlardan ve korkak tavşanlardan, akıllılardan ve mankafalardan söz edilecek. Ne de olsa, bir yatılı okulda her cins çocuk bulunur.

Şimdi aklıma geldi: Bir yatılı okulun nasıl bir şey olduğunu hepimiz biliyor musunuz? Yatılı okul, içinde oturuş okuldur. Şöyle de denebilir: öğrenci kıyafetleri. Çocuklar orada yaşarlar. Yemeklerini büyük bir yemekhanedeki uzun masalarda yerler; sofrayı kendileri kurmak zorundadırlar. Büyük yatakhanelerde uyurlar; hademe sabahları erkenden gelerek korkunç bir gürültüyle çan çalar. Son sınıf öğrencilerinden birkaçı, yatakhane sorumlusudur. Öbür öğrencilerin yataktan yıldırım hızıyla fırlayıp fırlamadıklarına birer av köpeği gibi dikkat kesilirler. Bazı çocuklar yataklarını doğru düzgün toplamayı öğrenemezler ve bu yüzden, öbür çocuklar cumartesi ve pazarları izinli çıkarken, onlar etüt odasında cezaya kalır. (Yine de yatak toplamayı öğrenemezler bir türlü.)

Öğrencilerin anne ve babaları uzak kentlerde ya da çocukların devam edebileceği bir üst okulun bulunma-

dığı kasabalarda oturur. Çocuklar da yalnızca tatillerde evci çıkar. Bazı çocuklar, tatil sona erdiğinde de evde kalmayı ister. Yine bazıları, aileleri izin verirse, tatillerde bile okulda kalır.

Bir de gündüzlüleri vardır. Bunlar, lisenin bulunduğu kentte oturan ve okulda değil, kendi evlerinde yaşayan öğrencilerdir.

Ama artık koyu yeşil renkli çam ağaçlarının arasında güzeller güzeli buzağı, dostum Eduard belirdi. İşte şimdi de boynuzlarıyla bana bir selam çakıyor ve çayırdan geçip ağır ağır benim oturduğum banka yaklaşıyor. Artık paydos etmem gerek.

Şimdi yanımda durmuş, sevimli sevimli bana bakıyor. Çalışmamı böldüğü için özür diliyor sanki! Yarın sabah erkenden kalkıp sonunda Noel öyküsünü anlatmaya başlayacağım.

Annem dün bana mektup yazıp ne kadar ilerlediğimi sormuş.

Birinci Bölüm

Düz duvara tırmanmaktan, dans dersindeki birkaç delikanlıdan, sınıf birincisinin ne kadar öfkelenebildiğinden, uzun, ak bir takma sakaldan, “Uçan Sınıf”ın maceraları hakkında bir rapordan; kafiyeli bir tiyatro provasından, ayrıca beklenmedik bir moladan söz ediyor.

İki yüz iskemle itildi ve lisenin iki yüz öğrencisi gü-rültüyle ayağa kalkıp yemekhanenin büyük kapısına hü-cum etti. Kirchberg'deki yatılı okulun öğle yemeği sona ermişti.

“Rezalet bu, rezalet!” diyordu dokuzuncu sınıftan

Matthias Selbmann yanındaki arkadaşına. “Açım ben! Bir kesekâğıdı dolusu kurabiye kırıntısı için acele yirmi kuruş bulmam gerek. Mangırın var mı?”

Ufak tefek sarışın bir çocuk olan Uli von Simmern cüzdanını karıştırıp karnı sürekli aç gezen arkadaşına yirmi kuruş uzatırken, “Al, Matz!” diye fısıldadı. “Ama enseleneyim deme sakın. Bugün bahçe nöbeti Güzel Theo’da. Kapıdan çıktığını görürse, yandın demektir.”

“O ahmak son sınıf öğrencilerini sen bana bırak, ödle,” dedi Matz, Uli’ye tepeden bakarak ve parayı cebine indirdi.

“Spor salonuna gelmeyi sakın unutma! Provamız var yine!”

“Çelik Birlik!” dedi Matz başını sallayarak ve Nord Caddesi’ndeki Scherf Pastanesi’nden son sürat kurabiye kırıntısı alıp gelmek üzere ortadan kayboldu.

Dışarıda kar yağıyordu. Noel yaklaşmaktaydı. İnsan havayı koklayınca bile anlayabiliyordu bunu. Öğrencilerin çoğu bahçede koşuşturup birbirlerine kartopu atıyor ya da dalgın dalgın yürüyen birini gördüklerinde, var güçleriyle ağaçları sallıyorlardı, dallara yığılan kar da olanca ağırlığıyla yoldan geçenin üzerine dökülüyordu elbette. Yüzlerce kahkaha bahçede çın çın ötüyordu. Son sınıflardan birkaç öğrenci, paltolarının yakalarını kaldırmış, bir yandan sigara içerken, bir yandan da ağırbaşlı bir edayla Olimpos’a tırmanıyorlardı. (Yalnızca son sınıf öğrencilerinin çıkabildiği uzak ve gizemli bir tepeye onlarca yıldır Olimpos deniyordu ve bir söylentiye

göre, bu tepede her yıl Paskalya'dan önce hayalet kabul törenlerinin yapıldığı Germenlere ait kurban taşları bulunuyordu. Brrr!)

Öbür öğrenciler okul binasında kalmış, bir şeyler okumak, mektup yazmak, şekerleme yapmak ya da ders çalışmak için etüt odasına çekilmişlerdi. Piyan o odasından gümbür gümbür müzik sesleri yankılanıyordu.

Bir hafta önce hademe tarafından buz pateni alanına dönüştürülen bahçedeki spor sahasında paten kayan öğrenciler vardı. Sonra birdenbire bir kavga koptu. Buz hokeyi takımını antrenman yapmak istiyordu. Ama paten kayanların alandan çıkmaya niyeti yoktu. Kar kürekleri ve süpürgelerle silahlanmış altıncı ve yedinci sınıflardan birkaç öğrencinin buzu temizlemesi gerekiyordu; parmakları donmuştu ve öfkeyle yüzlerini gözlerini oynatıyorlardı.

Okul binasının önünde çocuklar heyecanlı bir kalabalık oluşturmuş, yukarıya bakıyorlardı. Çünkü onuncu sınıflardan Gäbler, üçüncü katta, binanın dış duvarı boyunca dar pencere pervazlarına tutunarak bir odadan öbür odaya geçmeye çalışıyordu. Bir sinek gibi duvara yapışmış, kendini yavaşça, adım adım yan tarafa doğru kaydırıyordu.

Onu izleyen çocuklar nefeslerini tutmuş, bekliyordu.

Sonunda Gäbler hedefine ulaşıp ardına kadar açılmış olan pencereden kendini bir çırpıda içeri attı.

“Bravo!” diye bağırdı onu izleyen çocuklar, bir yandan da coşkuyla alkışlıyorlardı.

“N’oluyor burada?” diye sordu olayı kaçıran bir son sınıf öğrencisi.

“Önemli bir şey yok,” diye yanıtladı Sebastian Frank. “Bizim ötücü kuştan pencereye çıkmasını rica etmiştik sadece. Harry kuşun şaşı olduğuna inanmıyordu da.” Çocuklar güldü.

“Sen benimle dalga mı geçiyorsun?” diye sordu son sınıf öğrencisi.

“Ne münasebet,” diye karşılık verdi Sebastian mütevazı bir tavırla. “Sizin gibi büyük biriyle nasıl dalga geçebilirim? Hem dalga dediğin denizde olur.”

Son sınıf öğrencisi, kanat takmışçasına bir an önce oradan ayrılmayı yeğledi.

O sırada koşarak Uli geldi: “Sebastian, provaya gelmen gerekiyor!”

“Emir büyük yerden,” dedi Sebastian alaycı bir tavırla ve ağır ağır yola koyuldu.

Spor salonunun önünde üç çocuk onları bekliyordu. İlginç başlığıyla Noel’de oynanacak oyunun yazarı Johnny Trotz, sahne dekorlarını yapan sınıf birincisi Martin Thaler ve karnı her zaman aç olan, özellikle de her öğünden sonra yedikçe yiyesi gelen ve günün birinde boksör olmak isteyen Matthias Selbmann. Ağzındakileri çiğneyen Matthias, Sebastian’la birlikte gelen ufak tefek Uli’ye kurabiye kırıntısı uzattı. “Al!” diye homurdandı, “Biraz ye de büyü.”

“Bu kadar aptal olmasaydın,” dedi Sebastian Matz’a, “sana şöyle derdim: Bu kadar zeki bir insan nasıl olur da bu kadar çok tıkınabilir?”

Matthias omuzlarını silkerek ağzındakileri çiğneme-ye devam etti.

Sebastian ayak parmaklarının üzerinde yükselip spor salonunun penceresinden içeri baktı ve, “Yarı tanrılar yine tango yapıyorlar,” dedi başını sallayarak.

“Haydi!” diye bağırdı Martin ve beş çocuk spor salonundan içeri girdi.

Ama karşılarındaki sahneden pek hoşlanmadıkları belliydi. Son sınıftan on öğrenci, çiftler halinde parkele- rin üzerinde dans ediyordu. Dans dersine çalışıyorlardı. Uzun boylu Thierbach, aşçı kadının şapkasını ödünç almış olmalıydı. Şapkayı başına geçirmiş, genç bir hanım gibi dans eşinin kollarında kibar kibar kırıtip duruyordu.

Martin piyanonun yanına gitti. Piyanonun başında Güzel Theodor vardı ve bir insan tuşlara ne kadar yanlış basabilirse, o da işte o kadar yanlış basıyordu.

“Züppeler,” diye homurdandı Matthias küçümser bir edayla. Uli onun arkasına saklanmıştı.

“Sizden dansı kesmenizi rica etmek zorundayım,” dedi Martin kibarca. “Johnny Trotz’un oyununun provala- rına kaldığımız yerden devam edeceğiz.”

Dans edenler durdu. Güzel Theodor piyano çalmayı kesti ve burnu büyük bir tavırla, “Rica ederim, spor salonundaki işimiz bitene kadar bekleyiverin,” dedi. Sonra çalmaya devam etti. Bunun üzerine son sınıf öğrencileri de yine dans etmeye başladılar.

Dokuzuncu sınıfın birincisi Martin Thaler’in yüzü öfkeden kıpkırmızı kesildi. “Kesin, lütfen!” diye bağırdı. “Doktor Bökh, her gün öğleyin iki ile üç arasında spor

Son sınıftan on öğrenci, çiftler halinde parkelerin üzerinde dans ediyordu.

salonunda prova yapmamıza izin verdi. Bunu siz de biliyorsunuz.”

Güzel Theodor piyano taburesinin üzerinde döndü. “Sen okulun en kıdemlileriyle nasıl konuşuyorsun öyle, ha?”

Uli sıvışmak istiyordu. Tehlikeli durumlarla hiç işi olmazdı. Ama Matthias ceketinin kolundan tutmuştu ve gözlerini son sınıf öğrencilerine dikmiş, mırıldanıyordu: “Rezalet bu, rezalet! Şu dili uzun herifin ön tarafına patlatayım mı bir tane?”

“Sakin ol!” dedi Johnny. “Martin bu işi halleder.”

Son sınıf öğrencileri ufak tefek Thaler’in çevresinde toplanmış, yiyecekmiş gibi ona bakıyorlardı. Güzel Theodor ise piyanoda yeniden tango çalmaya başlamıştı. O sırada Martin çevresindekileri kenara itip piyanoya yaklaştı ve kapağını hızla kapatıverdi! Son sınıf öğrencileri şaşkınlıktan küçük dillerini yutmuş gibi, öylece kalakalmışlardı. Matthias ile Johnny, Martin’e yardım etmek için hızla onun yanına gittiler. Ama Martin bu işi tek başına halletmeye kararlıydı. “Siz de tıpkı bizim gibi mevcut kurallara uymak zorundasınız!” diye bağırды öfkeyle. “Şans eseri bizden birkaç yaş daha büyüyorsunuz diye, canınızın her istediğini yapamazsınız! Gidin, beni Doktor Bökh’e şikâyet edin! Ama önce spor salonunu derhal terk etmenizi istiyorum!”

Piyanonun kapağı Güzel Theodor’un parmağının üstüne düşmüştü. Bir resim kadar güzel olan yüzü öfkeden çarpıldı. “Dur bakalım, küçük,” dedi tehditkâr bir ses tonuyla. Sonra salonu terk etti.

ERICH KÄSTNER

UÇAN SINIF

Bolca mizah, bitmeyen eğlence...

Bir kez okumak yetmeyecek!

Bu romanın kahramanları, yatılı bir okulun çocukları... Yılbaşına az bir zaman kalmıştır. Çocuklar, "Uçan Sınıf" adında bir oyun hazırlamaya karar verirler ama çalışmalarını bir anda yarım kalır. Çünkü bir başka okulun öğrencileri, hem oyunda rol alan oyunculardan birini, hem de çocukların alıştırmaya kitaplarını kaçırmıştır! İşte o andan sonra rekabet kaçınılmazdır...

Alman çocuk edebiyatında çığır açıcı yazarlarından biri olarak nitelendirilen Erich Kästner'in ilk olarak 1933'te yayımlanan kitabı *Uçan Sınıf*, dayanışma ve arkadaşlığın gücüyle yaşamın zorluklarını alt eden çocukların unutulmaz hikâyesini konu alıyor.

roman

YAŞ	8	9	10	+
-----	---	---	----	---

cancocuk.com

ISBN: 978-975-510-093-7

9 789755 100937